

ERDŐZSÓNGÁS

Ísmét hallat magáról *Wentzely, az erdész*. Profi író, költő megirigyelte volna azt a tömeget, mely az író-olvasó találkozón megjelent a jobb sorsra érdemes keszthelyi színház stúdióhelyiségében.

Dénes bátyánk újra történelmi időkbe barangolt vissza. Írásaiban mint afféle Monte Christo vesz elégtételt a bűnösökön, kik életét megkeserítették. Ám mindezt nem bosszúvágygal, hanem az igazságérzet adta felsőbbrendűséggel teszi. Az olvasó nem tud haragudni az üldözökre, sokkal inkább megveti őket. Ám Dénes bátyánk emlék-ládafiájából előkerülnek új, az erdőn megélt történetek is. Ezekben mint álarcos Zorro védi az egyszerű embereket, a magyar parasztot, kik között annyira szeretett élni. Ám ha úgy adódik, önmagával is szigorú és Cyránóként vallja: „Magamat kigúnyolom, ha kell, de hogy más mondja, azt nem tűröm el.” Azazhogy mégis, de csak a magafajtajától, a lovagiasság szabályai szerint. Az első csepp vérig.

Sajnálatos, hogy a szakma nem használja ki jobban istenáldotta tehetségét. Mert ő – remélem nem haragszol meg Dénes bátyám – olyan figurája az erdészeknek, akik a szakavatatlan olvasónak, hallgatónak, nézőnek lenyűgözően tud beszélni a természetről, emberről, erdőről, tisztességről. Amint ezt számtalan rádiós és tévés fellépése bizonyítja. Ám a találkozó után mi is hazavittünk belőle egy darabot, amikor beálltunk az asztala előtt kigyózó hosszú sorba, és türelmesen kivártuk, míg beírta *Erdőzsóngás* című kötetébe:

Sok szeretettel ajánlom, *Wentzely az erdész*.

Részletek a könyvből:

Nekem mindig a parasztember volt a példaképem!

Valami megfoghatatlan tisztelet élt bennem irányukban!

Talán az a tudat is, hogy a magyar paraszt mindig a Hazához, a földhöz

kötődött, így Óbenne láttam a magyart! Bármí is történt vele a történelem során, Ő mindig itt maradt. Nem ment idegenbe soha, sehova!

Hiába énekelte könnyes szemekkel a kálomistája, hogy: „Te benned bízunk elejétől fogva!” vagy a pápista si-

ránkozó hangon a „Hol vagy István király?” kezdetű egyházi éneket, nem segített rajta se Istene, se királya!

De bízott bennük rendületlenül, tisztelte az államhatalmat, és a Haza hívó szavára még a vénebbje is fegyvert ragadott és az unokával együtt ment a tűzbe viharvert honvédlöbögők alatt, pedig a történelem tanúsága szerint egyik sem érdemelte meg tőle az áldozatot, a hűséget!

A papok is az Istenére hivatkozva sokszor becsapták, az állam urak is a vérét szipolyozták, de valami konok tudat hajította és ember tudott maradni az embertelenségben is!

Ezért becsülöm, szeretem és tiszteltem a magyar parasztot.

Hatvanban felszállt a gyorsra a katonai járór, egy alhadnagy, meg két géppisztolyos és ahogy elhúztak a fülkénk előtt, rögtön szemet szúrtam nekik. Vissza is léptek.

Az alhadnagy akkora karszalagot viselt, hogy a karját a könyökénél nem tudta behajlítani tőle. Úgy tartotta a balkarját, mintha nyomorék lett volna. Csak vállból mozgott neki. A karszalagtól!

20 év körüli taknyos tírják pofa volt, vagy teknővájó!

Jobb kezét napóleoni mozdulattal a pisztolytáskán tartotta, a nyomorékforma karjával rám mutatott: az iratait! Felálltam és az utasok között kiléptem a folyosóra. Akkora volt előttem, mint egy miháldi kutya ülve. Mindenki bennünket nézett. A tahó élvezte a helyzetet.

Előszedtem hát a zubbonyomból a menetlevelet meg a dögcédulát – egy pléhből készült négyszegletes lapocskát, amelyen A. 161. szám volt beleütve. Forgatta nagy figyelemmel a menetleveletemet vagy két percig. Lehet, hogy az olvasással volt gondja, de az is lehet, hogy csak az időt húzta vele. A katonakönyvét! – morrant rám.

Az nekem nincs! – mondtam neki.

Nincs? – és a szemöldökét felhúzta a tányérsapka simlédere alá, és össze-

nézett a két fogdmögével, mire azok szorosabban mellém léptek. A kocsi-ban néma csend volt. Minket figyeltek és éreztem rajtok, hogy izgulnak értem. Nekem nincs katonakönyvem – mondtam hangosan –, én nem a Nép-hadsereg katonája, én munkaszolgálatos honvéd vagyok és Miskolcra! Nagykanizsára utazom menetlevéllel.

Gondolkodott. Erősen. Szinte belefájdulhatott a feje.

Van felszerelése? – Nincs! – mondtam, csak a köpenyem maradt benn a fülkében. Nos – mondta –, vegye fel és velünk jön!

Még a 60-as évek elején élt itt a környékünkön egy igen tehetséges, eddigelé ismeretlen festő-szobrász-faragó-rézkarcmetesző, aki ezeken felül grafikával is foglalkozott.

Igen ügyeskezű, jószemű ember volt!

Egy öreg, omladozó erdészlakban élt a feleségével és kislányával a kerülettel szomszédos szibikéi erdészkerületben, Várvölgy falu felett. Kőből épült uradalmi épület volt, de már vagy tíz éve nem lakta erdész. Udvarát felnötte a gaz, a hástya beomlott és az erdő lassan bekúszott az udvarba is. Vadon vette körül is, belül is!

Egy őszi délutánon néhány erdész barátommal arra vadászgattunk és feltűnt a ház körüli rend! Az udvarról kitessékelve a vadon, a kiskertben vetemények, pirosló paradicsom. A ház fala mellé odahengergetett néhány öreg, befülledt bükkfánk, padnak.

Még karfájuk is volt! Nyírfából.

A mester az udvaron festegetett. Ugyancsak megörült nekünk, gondolom, nem sokan látogatták meg, amióta itt élt.

Ez a szegény ördög úgy festett, rajzolt, ábrázolt mindent, ahogy a természetből látta. Ő is, mi is, a favágók is, de még a falu kódisa is!

Nem kellett hozzá magyarázat, se szárnyaló fantázia! Egyszerűen az volt, amit ábrázolt!

Hát ezzel a szemlélettel nem is tudott eddig betörni a kőkler művészek

kiváltságos világába! Mert ez a szerencsétlen a havat fehérre, a fákat, fűvet, vadvirágot olyan színekből keverte, ahogyan azt épelméjű ember látja. Az állatoknak, ha négy lábúak voltak, akkor négy lábat festett, a madarakon érdekességképpen toll volt, és nem szőr, ha meg egy zsidó pógár odáult eléje, hogy fossa le, az nem egy Quasimodót látott viszont a vásznon, hanem az ő tulajdon fizimiskáját, két szemmel, két füllel, és a fülei közé beszorult vidám, vagy éppen szomorkás képe nézett vissza rá a képről.

Hát ez bizony nem művészet! – mondták volt a szigligeti Alkotóház arra portyázgató, állami költségen tartott művészei.

Ehhez, kérem – ott a fényképezőgép, és kész!

Az erdőőrzési felügyelő valahányszor kijött az Erdészethez, neki mindig a rosszallását fejezte ki, hogy tőle soha nem kap feljelentést! Nekem elárulta, hogy miért nem. Rájött arra, hogy jogrendszerünk csodálatosan el tud szórakozni igazságszolgáltatás címszó alatt.

Ugyanis akkoriban, ha valakit erdei lopáson értek – és az nem haladta meg az 500 Ft értéket –, az egyszerűen csak kihágást követett el és mint ilyen püti-áner ügyet ejnye-ejnye! szavak kíséretében intézte el a járásbíróság nyakatekert paragrafusokkal ügyeskedő gárdája.

De ahhoz, hogy ez az ejnye-ejnye elhangozzon, a feljelentőnek legalább háromszor kellett megjelennie a bíróság előtt, mint sértett félnek (a magyar erdő megbízottja) és fapofával végighallgatnia a jog választékos modorú hasbeszédeit.

A végén még a vádlott védelmére keltek, mert mint mondták, az elkövetőnek nagyon nehéz gyermekora volt! Apja-anyja történetesen nem váltak el, így aztán mind a ketten őt püfölték!

Se tudományos, se nagyképfű művelője nem voltam ennek a lenyűgöző

Mindenségnek! Én soha nem akartam beleszólni, beleavatkozni évmillióss életébe! – csak azt tettem, amit a XX. század megkövetelt tőlem, sajnos nagyon sokszor eszetlenül!

El kell mondanom, hogy az erdőket nem a 90-es években, de jóval előbb kezdtük el irtani, természetesen tudományosan megmagyarázva, hogy ezek már beérett állományok.

Igen! – beérettek, főleg úgy, hogy a vágásérettségi kort lejjebb vette az üzemterv!

Meg az is közbejárt, és nem utolsósorban, hogy az export igen jól fizetett!

Az erdőkön, rakodókon megjelent külföldi fakereskedők és kufárok vették, vitték a fákat – a fában gazdag országokba! – és mi még örülnünk is a nagy fakeresletnek!

Már aki örült!

Akinek ettől függött a prémiuma, a nyereségrészesedése, az boldog volt! És taroltunk, mert kellett a valuta, kellett a bevétel!

Én is ennek voltam a kiszolgálója, még akkor is, ha szégyelltem magamat az egyszerű fatermelő előtt, aki rámkérdezett: meddig bírja ezt még a magyar erdő?

Elkerültem a kérdő tekintetet, és szó nélkül tettem, amit elvártak tőlem a gazdáim.

Vágtuk az erdőt, januártól decemberig, tisztítottuk sűrű állományát, felszedtük hulló gyümölcsseit, magvait, makkjait, hogy legyen utódja majd a kertekben felnevelődött csemetékéből.

Szél és hőtöréskor a megfáradt és kidőlt fákat kivonszoltuk a nyiladékokra. Ezekből jobhára csak tűzfát termeltünk, hogy elmúlásukban is jót tehessenek: az apró fálvak fázós öregjeinek barátságos meleget adjanak, amikor hordja a havat a szél, és jégvirágok nyílnak a tenyérnyi kis ablakokon.

Tavasztól ősziig vidáman jártam a tiszta levegőtől lehelt nyiladékokat, belestem a szurdokok titokzatos félhomályába, ahol vadászó szöszmötölt.